

POSTANOWIENIE

Dnia 25 lutego 2026 r.

Naczelny Sąd Administracyjny w składzie:

Przewodniczący: Sędzia NSA Krzysztof Sobieralski

po rozpoznaniu w dniu 25 lutego 2026 r.
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Ogólnoadministracyjnej
skargi [REDAKTED] o wznowienie postępowania sądowego zakończonego
wyrokiem Naczelnego Sądu Administracyjnego
z dnia 8 lutego 2022 r., sygn. akt I OSK 1036/21,
w sprawie ze skargi kasacyjnej [REDAKTED]
od wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w [REDAKTED]
z dnia 3 lutego 2021 r., [REDAKTED]
w sprawie ze skargi [REDAKTED]
na decyzję Samorządowego Kolegium Odwoławczego [REDAKTED]
z dnia 27 sierpnia 2020 r., [REDAKTED]
w przedmiocie odmowy przyznania prawa do świadczenia pielęgnacyjnego
postanawia:

odrzuć skargę o wznowienie postępowania.

Na oryginale właściwy podpis

Za zgodność z oryginałem

Kamil Wępiński

starszy inspektor sądowy

UZASADNIENIE

██████████ zwana dalej „skarżącą”, pismem z dnia 18 grudnia 2025 r. wniosła do Naczelnego Sądu Administracyjnego skargę o wznowienie postępowania sądowego zakończonego wyrokiem Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 8 lutego 2022 r., sygn. akt I OSK 1036/21.

Jako podstawę wznowienia postępowania strona skarżąca wskazała art. 272 § 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (obecnie: Dz. U. z 2026, poz. 143), powoływanej dalej jako „P.p.s.a.”, w związku z wydaniem przez Trybunał Konstytucyjny wyroku z dnia 4 grudnia 2025 r., sygn. akt SK 50/22, w którym orzeczono, że art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2025 r., poz. 1208), w brzmieniu obowiązującym do dnia 31 grudnia 2023 r., w zakresie w jakim wyłącza prawo do świadczenia pielęgnacyjnego z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej wobec osoby przebywającej na urlopie wychowawczym i sprawującej opiekę nad niepełnosprawnym dzieckiem, jest niezgodny z art. 71 ust. 1 zdanie drugie w związku z art. 32 ust. 1 Konstytucji RP.

Równocześnie skarżąca powołała się na podstawę do wznowienia postępowania określoną w art. 271 pkt 2 P.p.s.a., podkreślając że pozbawienie możliwości działania w rozumieniu powyższego przepisu należy odnieść również do braku możliwości dochowania terminu z art. 278 P.p.s.a. na skutek oczekiwania na rozpoznanie sprawy przez Trybunał Konstytucyjny oraz systemowe nieogłaszanie w Dzienniku Ustaw przez organ władzy wykonawczej wyroków Trybunału Konstytucyjnego.

Powołując się na powyższe okoliczności skarżąca wskazała, że skarga została wniesiona z zachowaniem trzymiesięcznego terminu, który rozpoczął swój bieg z chwilą wydania wyroku Trybunału Konstytucyjnego, tj. 4 grudnia 2025 r., a zatem w terminie wskazanym w art. 272 § 2 i art. 277 P.p.s.a.

W oparciu o powyższe skarżąca wniosła o:

1. uchylenie wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 8 lutego 2022 r., sygn. akt I OSK 1036/21;

2. uchylenie zaskarżonego skargą kasacyjną wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w [REDAKTOWANE] z dnia 3 lutego 2021 r. [REDAKTOWANE]
3. zasądzenie od organu na rzecz skarżącej zwrotu kosztów postępowania według norm przepisanych.

Pismem z dnia 30 grudnia 2025 r. skarżąca, podtrzymując skargę o wznowienie postępowania, przedłożyła wydruk Zbioru Urzędowego Orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego z dnia 18 grudnia 2025 r., wskazując, że wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 4 grudnia 2025 r. został opublikowany przez ten organ.

Pismem z dnia 23 lutego 2026 r. Rzecznik Praw Obywatelskich zgłosił udział w przedmiotowym postępowaniu i wniósł o uwzględnienie skargi o wznowienie postępowania.

Naczelny Sąd Administracyjny zważył co następuje.

Skarga o wznowienie postępowania podlega odrzuceniu.

Postępowanie wznowieniowe składa się z dwóch etapów, co wyraźnie wynika z art. 280 § 1 P.p.s.a. Pierwszy etap sprowadza się do badania na posiedzeniu niejawnym, czy skarga o wznowienie wniesiona jest w terminie i czy opiera się na ustawowej podstawie wznowienia.

Zgodnie z art. 272 § 1 P.p.s.a. można żądać wznowienia postępowania również w przypadku, gdy Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności aktu normatywnego z Konstytucją, umową międzynarodową lub z ustawą, na podstawie którego zostało wydane orzeczenie. W sytuacji określonej w § 1 skargę o wznowienie postępowania wnosi się w terminie trzech miesięcy od dnia wejścia w życie orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego (§ 2 zdanie pierwsze).

W okolicznościach sprawy nie sposób uznać, by termin do wniesienia skargi o wznowienie postępowania rozpoczął swój bieg. Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 4 grudnia 2025 r., na który powołuje się skarżąca, nie wszedł bowiem w życie, co oznacza brak zaistnienia przesłanki wyszczególnionej w art. 272 § 2 zdanie pierwsze P.p.s.a.

W myśl art. 190 ust. 3 Konstytucji RP orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, jednak Trybunał Konstytucyjny może określić

inny termin utraty mocy obowiązującej aktu normatywnego. Kwestię ogłoszenia orzeczenia TK reguluje art. 190 ust. 2 Konstytucji, wskazując że wyroki podlegają niezwłocznemu ogłoszeniu w organie urzędowym, w którym akt normatywny był ogłoszony. Jeżeli zaś akt nie był ogłoszony, orzeczenie ogłasza się w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”. Do czasu ogłoszenia wyrok Trybunału Konstytucyjnego nie uzyskuje przymiotu skuteczności normatywnej w porządku prawnym.

W orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego wyraźnie rozróżnia się dwa zdarzenia prawne, tj. publiczne ogłoszenie wyroku przez Trybunał (ogłoszenie sentencji po przeprowadzeniu postępowania kontrolnego) oraz jego ogłoszenie w odpowiednim dzienniku urzędowym, stanowiące warunek wejścia w życie orzeczenia w rozumieniu art. 190 ust. 3 Konstytucji RP.

Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 11 maja 2007 r., K 2/07 wskazał: "Wyrok Trybunału Konstytucyjnego pozbawia uznaną za niekonstytucyjną normę mocy obowiązującej, począwszy od daty publikacji orzeczenia Trybunału w organie promulgacyjnym. (...) Mimo że utrata mocy obowiązującej norm uznanych za niekonstytucyjne (derogacja, zmiana prawa w zakresie obowiązywania) następuje z datą ogłoszenia wyroku Trybunału Konstytucyjnego w Dzienniku Ustaw, to już sam fakt ogłoszenia wyroku przez Trybunał Konstytucyjny, po przeprowadzeniu postępowania kontrolnego, nie jest pozbawiony prawnego znaczenia. Od momentu publicznego ogłoszenia wyroku (co jest zawsze wcześniejsze niż moment derogacji niekonstytucyjnego przepisu, następującej przez promulgację wyroku w Dzienniku Ustaw) następuje uchylenie domniemania konstytucyjności kontrolowanego przepisu. To sprawia, że organy stosujące przepisy uznane za niekonstytucyjne - albo w okresie odroczenia wejścia w życie wyroku Trybunału (odroczenia derogacji przepisu w samym wyroku Trybunału), albo z uwagi na zasady intertemporalne, albo np. z uwagi na posiłkowanie się zasadą *tempus regit actum* (co jest charakterystyczne dla sądów administracyjnych) - powinny uwzględniać to, że chodzi o przepisy pozbawione domniemania konstytucyjności. (...) Skoro zatem wiadomo, że jakieś normy zostały już uznane za niekonstytucyjne mocą orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego, to nawet w okresie poprzedzającym oficjalną promulgację, wszystkie organy, w których gestii leży stosowanie aktu, z którego pochodzą zdyskwalifikowane konstytucyjnie normy, powinny w granicach, przysługującego im

zakresu uznania administracyjnego, luzu decyzyjnego, z wykorzystaniem instrumentów będących do ich dyspozycji oraz kompetencji im przysługujących, działać w taki sposób, aby minimalizować skutki stosowania przepisów, o których już wiadomo, że są niekonstytucyjne. Brak jest zatem podstaw do twierdzenia, że dopiero formalna promulgacja wyroku powoduje taki właśnie skutek." Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 13 marca 2007 r., K 8/07, ponadto wskazał: „Natomiast - co do zasady - gdy niekonstytucyjność dotyczy treści aktu, wówczas wyrok Trybunału Konstytucyjnego pozbawia uznaną za niekonstytucyjną normę mocy obowiązującej, poczynwszy od daty publikacji orzeczenia Trybunału w organie promulgacyjnym. Art. 190 ust. 3 Konstytucji dotyczy jednak tylko momentu zmiany stanu prawnego na skutek wyroku Trybunału Konstytucyjnego, tj. wyeliminowania normy uznanej za niekonstytucyjną z systemu źródeł prawa. Nie przesądza to jednak zakresu czasowego zastosowania stanu prawnego ukształtowanego wyrokiem Trybunału."

Trybunał Konstytucyjny jest tzw. ustawodawcą negatywnym, czyli może usuwać z systemu prawa normy uznane za niekonstytucyjne (zob. np. postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 24 września 2014 r., Ts 248/13, OTK-B 2015/6/580). Wykładnia przepisów dotyczących ogłaszania orzeczeń Trybunału musi zatem uwzględniać zasady ogłaszania przepisów prawa. Skoro zasadą jest, że warunkiem wejścia w życie ustaw, rozporządzeń oraz aktów prawa miejscowego jest ich ogłoszenie (art. 88 ust. 1 Konstytucji RP), to należy przyjąć, że warunkiem koniecznym usunięcia z systemu prawa normy uznanej przez Trybunał za niekonstytucyjną jest ogłoszenie orzeczenia Trybunału w taki sam sposób, w jaki zostały ogłoszone przepisy zawierające niekonstytucyjną normę. W ten sposób zostaje zrealizowana konstytucyjna zasada, że obywatele czerpią wiedzę na temat obowiązującego prawa z dzienników urzędowych. Z tą zasadą skorelowana jest zasada powszechnej znajomości prawa.

Skoro powyższy wyrok nie został ogłoszony (opublikowany) w organie urzędowym, tj. Dzienniku Ustaw zgodnie z art. 190 ust. 2 Konstytucji RP, a Trybunał nie określił innego terminu utraty mocy obowiązującej, to nie można przyjmować, że wyrok ten wywołał skutek prawny w postaci zmian w systemie obowiązującego prawa (zmiany stanu prawnego), w tym usunięcia z systemu prawnego niekonstytucyjnego rozumienia art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o

świadczeniach rodzinnych (por. L. Garlicki, uwagi 7-10 do art. 190, [w:] Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz, red. L. Garlicki, t. 5, Wydawnictwo Sejmowe, Warszawa 2007, s. 8-11). W konsekwencji, z samego faktu wydania tego wyroku nie wynika konieczność wykładania i stosowania powyższej regulacji prawnej z pominięciem zakresu uznanego przez Trybunał Konstytucyjny za niezgodny z Konstytucją RP (zob. wyroki NSA z dnia: 4 listopada 2025 r., sygn. akt I OSK 2169/24; 5 listopada 2025 r., sygn. akt I OSK 2054/24; 9 stycznia 2026 r., sygn. akt I OSK 348/25). Ogłoszenie sentencji wyroku na sali rozpraw nie może być utożsamiane z jego wejściem w życie. Skutku takiego nie ma też publikacja orzeczenia w Zbiorze Urzędowego Orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego. Powyższe okoliczności nie czynią bowiem zadość art. 190 ust. 2 Konstytucji RP. Ogłoszenie wyroku stwierdzającego niekonstytucyjność określonego przepisu, następujące po przeprowadzeniu rozprawy w Trybunale, wywołuje określone skutki w sferze stosowania prawa, polegające na uchyleniu domniemania konstytucyjności konkretnego przepisu, co otwiera możliwość odmowy jego zastosowania w sprawach będących w toku. Dopiero zdefiniowana w tym przepisie promulgacja nadaje orzeczeniu Trybunału Konstytucyjnego moc powszechnie obowiązującą w znaczeniu formalnym i prowadzi do zmiany stanu obowiązywania norm w systemie prawa. Na gruncie art. 272 § 1 i 2 P.p.s.a. kluczowe jest właśnie to zdarzenie – wejście w życie orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego w rozumieniu art. 190 ust. 3 Konstytucji RP. Ustawodawca wyraźnie powiązał początek biegu terminu do wniesienia skargi o wznowienie z „wejściem w życie” orzeczenia, a więc nie sposób utożsamiać tego momentu z wcześniejszym publicznym ogłoszeniem sentencji wyroku, czy jego publikacji w wydawanym przez Trybunał Konstytucyjny zbiorze orzecznictwa. Skoro wyrok z 4 grudnia 2025 r. nie został opublikowany w odpowiednim dzienniku urzędowym, a więc nie doszło do jego wejścia w życie w rozumieniu art. 190 ust. 3 Konstytucji RP, to tym samym nie rozpoczął biegu termin do wniesienia skargi o wznowienie postępowania. W tej sytuacji nie można przyjąć, że został zachowany termin z art. 272 § 2 P.p.s.a., skoro nie zaistniało zdarzenie prawne inicjujące jego bieg.

Odnosząc się natomiast do drugiej podstawy wznowienia postępowania powoływanej przez stronę skarżącą, tj. pozbawienia strony możliwości działania w sprawie, wskazać należy, że zgodnie z art. 277 P.p.s.a. skargę o wznowienie

Sygn. akt I OSK 1994/25

postępowania wnosi się w terminie trzymiesięcznym, który to termin jest liczony od dnia, w którym strona dowiedziała się o podstawie wznowienia, a gdy podstawą jest pozbawienie możliwości działania lub brak należytej reprezentacji – od dnia, w którym o orzeczeniu dowiedziała się strona, jej organ lub jej przedstawiciel ustawowy. Tym samym twierdzenia skarżącej, co do zachowania terminu na wniesienie skargi o wznowienie postępowania należało uznać za chybione, albowiem liczenie trzymiesięcznego terminu należy rozpocząć od dnia, w którym wyżej wymieniona dowiedziała się o wydaniu orzeczenia kończącego sprawę sądowoadministracyjną, której wznowienia się domaga, tj. wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 8 lutego 2022 r., wydanego w sprawie sygn. akt I OSK 1036/21. Odnoszenie się przez skarżącą do faktu wydania orzeczenia przez Trybunał Konstytucyjny w sprawie o sygn. akt SK 50/22 w kontekście zachowania terminu do złożenia skargi wyrażonego w art. 277 P.p.s.a. było bezpodstawne.

Z tych względów Naczelny Sąd Administracyjny, na podstawie art. 280 § 1 P.p.s.a., orzekł jak w sentencji.

Na oryginale właściwy podpis
Za zgodność z oryginałem

Kamili Wętyński

starszy inspektor sądowy